

EIROPAS PARLAMENTS

2009 - 2014

Reģionālās attīstības komiteja

2009/2232(INI)

26.2.2010

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par reģionālās politikas pārredzamību un finansēšanu
(2009/2232(INI))

Reģionālās attīstības komiteja

Referents: *Michail Tremopoulos*

PR_INI

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	7

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par reģionālās politikas pārredzamību un finansēšanu (2009/2232(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 174.–178. pantu,
- ņemot vērā Padomes 2006. gada 11. jūlija Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu¹,
- ņemot vērā Komisijas 2006. gada 8. decembra Regulu (EK) Nr. 1828/2006, kas paredz noteikumus par to, kā īstenot Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu²,
- ņemot vērā Padomes 2009. gada 7. aprīļa Regulu (EK) Nr. 284/2009, ar kuru Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu, groza attiecībā uz dažiem noteikumiem par finanšu pārvaldību³,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Regulu (EK) Nr. 397/2009, ar ko Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu groza attiecībā uz mājokļu energoefektivitātes un atjaunojamas enerģijas ieguldījumu atbilstību⁴,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2008. gada 22. aprīļa lēmumu par Eiropas Savienības 2006. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, III iedaļa — Komisija⁵,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2009. gada 23. aprīļa lēmumu par Eiropas Savienības 2006. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, III iedaļa — Komisija⁶,
- ņemot vērā Parlamenta 2008. gada 19. februāra rezolūciju par pārredzamību finanšu jautājumos⁷,
- ņemot vērā Parlamenta 2008. gada 21. oktobra rezolūciju par pārvaldību un partnerību valsts un reģionālā līmenī un pamatu projektiem reģionālās politikas jomā⁸,

---

¹ OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.

² OV L 371, 27.12.2006., 1. lpp.

³ OV L 94, 8.4.2009., 10. lpp.

⁴ OV L 126, 21.5.2009., 3. lpp.

⁵ OV L 88, 31.3.2009., 23. lpp.

⁶ OV L 255, 26.9.2009., 24. lpp.

⁷ OV C 184 E, 6.8.2009., 1. lpp.

⁸ Pieņemtie teksti, P6_TA(2008)0492.

- ņemot vērā Parlamenta 2009. gada 24. marta rezolūciju par struktūrfondu regulējumu 2007.–2013. gadam — pārrunu rezultāti saistībā ar valsts kohēzijas stratēģijām un darbības programmām¹,
  - ņemot vērā Eiropas Parlamenta publicēto pētījumu „Datu pārredzamības iniciatīva un tās ietekme uz kohēzijas politiku”,
  - ņemot vērā Komisijas 2006. gada 3. maija Zaļo grāmatu par Eiropas pārredzamības iniciatīvu (COM(2006)0194),
  - ņemot vērā Komisijas 2009. gada 21. decembra ziņojumu „20. gada ziņojums par struktūrfondu izmantojumu (2008)” (COM(2009)0617/2),
  - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
  - ņemot vērā Reģionālās attīstības komitejas ziņojumu (A7-0000/2010),
- A. tā kā Komisija 2005. gadā pieņēma Eiropas pārredzamības iniciatīvu un vēlāk 2006. gadā publicēja Zaļo grāmatu, lai uzlabotu ES pārvaldības pārredzamību, atvērtību un atbildību, un tā kā publiskas informācijas sniegšana par ES līdzekļu saņēmējiem ir Eiropas pārredzamības iniciatīvas stūrakmens;
- B. tā kā saskaņā ar dalītās pārvaldības sistēmu informācija par ES līdzekļu saņēmējiem tiek pārvaldīta dalībvalstu līmenī un tā kā Eiropas Savienībai šajā jomā nav konkrētu saistību vai Komisija nav īpaši centusies to reglamentēt, tas, cik lielā mērā šāda informācija tiek publiskota, katrā dalībvalstī būtiski atšķiras, apgrūtinot salīdzināšanu ES mērogā;
- C. tā kā nav izveidota saikne starp Eiropas pārredzamības iniciatīvu un stingrāk reglamentēto un saistošo jautājumu par finanšu uzraudzību un revīziju;
- D. tā kā Eiropas pārredzamības iniciatīvai ir būtiska ietekme, nodrošinot pārredzamas partnerības kohēzijas programmas izstrādes cikla sākotnējos un turpmākajos posmos, un tā kā noteikumos nav konkrēti noteikts nedz tas, cik lielā mērā partneriem vajadzētu iesaistīties dažādajos programmas izstrādes procesos, nedz arī vai iesaistīšanās kārtība;
- E. tā kā iepriekš netiek sniegta pietiekama informācija par Komisijas lēmumiem attiecībā uz lielāko projektu finansēšanu, tādējādi radot pārredzamības trūkumu, un tā kā šī situācija būtu jānovērš,
1. uzskata, ka pārredzamība attiecībā uz kohēzijas politiku un tās programmas izstrādes ciklu, izdevumu sadali un struktūrfondu līdzekļu potenciālo saņēmēju piekļuvi informācijai ir galvenie priekšnosacījumi kopējo kohēzijas politikas mērķu sasniegšanai un tāpēc pārredzamība būtu jānosaka par vadošo starpnozaru principu kohēzijas programmas izstrādes procesā;

Datu izplatīšana par Kohēzijas fonda līdzekļu saņēmējiem

2. ar gandarījumu norāda, ka atbilstīgi Eiropas pārredzamības iniciatīvas prasībām Komisijas

---

¹ Pieņemtie teksti, P6_TA(2009)0165.

Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē ir publicētas interaktīvas kartes ar saitēm uz Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Kohēzijas fonda līdzekļu saņēmēju sarakstiem, kas ir pieejami attiecīgo valstu vai reģionu tīmekļa vietnēs;

3. aicina Komisiju un dalībvalstis padarīt šīs dalībvalstu datubāzes meklējamas un savietojamas, lai atvieglotu publicēto datu aplūkošanu ES mērogā, tajā pašā laikā saglabājot to vietējo nozīmīgumu; uzskata, ka šajā sakarībā būtu jāapsver iespēja informāciju publicēt divās valodās (vietējā(-s) valodā(-s) un angļu valodā);
4. uzsver, ka ir jāuzlabo par līdzekļu saņēmējiem sniegto datu lietderība, uzlabojot gan to saturu, gan izklāstu; tāpēc aicina Komisiju detalizētāk un saistošāk noteikt sniedzamās informācijas uzbūvi, formu un saturu;
5. aicina, publicējot līdzekļu saņēmēju sarakstus, sniegt būtisku papildu informāciju; tāpēc iesaka papildus pašreizējām obligātajām prasībām apsvērt iespēju sniegt arī citu informāciju par līdzekļu saņēmējiem, tādu kā atrašanās vieta un pilnīga kontaktinformācija, apstiprināto projektu kopsavilkumi, atbalsta veidi (piemēram, aizdevumi, dotācijas, riska kapitāls utt.) un projekta partneru apraksts (piemēram, juridiskais statuss, lielums utt.);
6. prasa norādīt to personu sarakstu, kas saņēmušas līdzekļus (un ne tikai lielākos saņēmējus) programmām, kuras saistītas ar Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi;
7. uzsver, ka Eiropas pārredzamības iniciatīvas prasību pilnīgu izpildi varētu nodrošināt efektīvāk, ja pastāvētu stingrāks regulējums un sodi par prasību neizpildi;

Pārredzamība un dalīta pārvaldība

8. aicina Komisiju paskaidrot, kā Eiropas pārredzamības principi būtu jāīsteno praksē no funkcionālā viedokļa attiecībā uz darbības programmām un informācijas sniegšanu par tām;
9. uzsver nepieciešamību izstrādāt regulējumu un īstenošanas noteikumus tā, lai procedūras būtu pārredzamas, tās uzlabotu potenciālo līdzekļu saņēmēju piekļuvi struktūrfondiem un samazinātu administratīvos slogus dalībniekiem; atkārtoti norāda, ka pārredzamas un skaidras procedūras ir labas pārvaldības priekšnosacījums, un saistībā ar to atzinīgi vērtē Komisijas centienus iesniegt priekšlikumus procedūru vienkāršošanai;
10. uzsver, cik liela nozīme ir dalībvalstu sniegtai precīzai un savlaicīgai informācijai, kas ir kontroles sistēmas profilakses pasākums, un ka šī iemesla dēļ ir jāizveido saikne starp Eiropas pārredzamības iniciatīvu un finanšu kontroli un revīziju; atkārtoti norāda, ka agrā brīdinājuma sistēmai būtu arī jāaptver ES līdzekļi, kas tiek pārvaldīti partnerībā ar dalībvalstīm;
11. atkārtoti prasa, ievērojot Eiropas pārredzamības iniciatīvu, sniegt informāciju par līdzekļu atgūšanu un atsaukšanu; mudina dalībvalstis sniegt šo informāciju pilnībā un Komisiju darīt to pieejamu — kopā ar informāciju par finanšu korekcijām un krāpšanu — budžeta lēmējinstīcijai un sabiedrībai;

12. mudina revidentus ieņemt stingrāku nostāju attiecībā uz saziņas un informācijas sniegšanas prasībām, tostarp nosaucot vārdā saistību nepildītājus un paužot nosodījumu tiem, kā arī pārkāpumu gadījumos izmantojot finanšu korekcijas;
13. atzinīgi vērtē Komisijas un Revīzijas palātas centienus savstarpēji saskaņot revīzijas metodes;

Pārredzamība un partnerība

14. uzsver, ka obligāti apspriešanās standarti ir Eiropas pārredzamības iniciatīvas sastāvdaļa, un atzinīgi vērtē to, ka Komisija šos standartus ir atbalstījusi un piemērojusi attiecībā uz kohēzijas politiku; tomēr aicina Komisiju ļaut ieinteresētajām personām sniegt atbilstošu novērtējumu par paša apspriešanās procesa kvalitāti; aicina reģionus un dalībvalstis, apspriežoties ar ieinteresētajām pusēm, izmantot pašreizējo ES pieredzi;
15. atgādina, ka partnerība var veicināt pārredzamību, atsaucību, efektivitāti un leģitimitāti visos kohēzijas programmas izstrādes un īstenošanas posmos, kā arī var palielināt apņemšanos nodrošināt labus programmu rezultātus un sabiedrības līdzdalību tajā; tāpēc aicina dalībvalstis un vadošās iestādes pašā sākumā ciešāk iesaistīt partnerus visos kohēzijas programmas izstrādes un īstenošanas posmos un nodrošināt tiem pilnīgu piekļuvi visiem projekta dokumentiem, lai labāk izmantotu viņu pieredzi un zināšanas;
16. aicina Komisiju sniegt vairāk norādījumus attiecībā uz to, kā praksē būtu jāīsteno partnerattiecību klauzula saskaņā ar pašreizējām programmām, un to, kādi pietiekami saistoši partnerības noteikumi būtu jāietver turpmākajos reglamentējošos dokumentos;
17. aicina regulārāk sniegt mērķtiecīgāku informāciju partnerorganizācijām un efektīvāk izmantot tehnisko palīdzību partnerības atbalstīšanai, cita starpā nodrošinot partnerorganizācijām iespēju piedalīties apmācībā, ko organizē par programmu ieviešanu atbildīgajām iestādēm;

Pārredzamības uzlabošana, piešķirot ES finansējumu lielākiem projektiem

18. aicina savlaicīgi publicēt tiešsaistē informāciju, pēc iespējas drīzāk nodrošinot tiešu piekļuvi lielāku projektu dokumentācijai (pieteikumam, priekšizpētei, izmaksu un ieguvumu analīzei, ietekmes uz vidi novērtējumam utt.), līdzko Komisija ir saņēmusi dalībvalsts pieteikumu finansējuma saņemšanai un kamēr tā vēl nav pieņēmusi lēmumu par finansējuma piešķiršanu; šajā Komisijas tīmekļa vietnē būtu jānodrošina iespēja sniegt komentārus par šiem projektiem;
19. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

PUBLISKA INFORMĀCIJA PAR KOHĒZIJAS FONDA LĪDZEKĻU SAŅĒMĒJIEM

Publiskas informācijas sniegšana par ES līdzekļu saņēmējiem ir Eiropas pārredzamības iniciatīvas stūrakmens. Finanšu regulas 30. panta 3. punktā un 53.b panta 2. punkta d) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstij ir jāsniedz informācija par ES līdzekļu izlietojumu saskaņā ar dalīto pārvaldību, it īpaši publicējot līdzekļu saņēmējus. Attiecībā uz struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzekļu saņēmēju publicēšanu šis pienākums ir papildus izklāstīts Komisijas Regulā (EK) Nr. 1828/2006. Tās 7. panta 1) punkta d) apakšpunktā ir paredzēts publicēt trīs veidu informāciju: a) visu līdzekļu saņēmēju sarakstu, b) darījumu nosaukumus, un c) darījumiem piešķirtā publiskā finansējuma summu.

Dalībvalstis un vadošās iestādes ļoti atšķirīgi interpretē Eiropas pārredzamības iniciatīvas obligātās prasības. Šīs atšķirības izpaužas gan administratīvajās iespējās, gan kultūras un administratīvajās tradīcijās un pieejā. Atšķirīgā pieeja Eiropas pārredzamības iniciatīvas prasībām un to dažādā interpretācija pastāv tāpēc, ka tiesiskais regulējums, kas nosaka pienākumu publicēt datus par līdzekļu saņēmējiem, ir salīdzinoši brīvs. Sevišķi liela neskaidrība pastāv attiecībā uz līdzekļu saņēmēju definīciju un saņēmējiem piešķirtā publiskā finansējuma summu, kas jāpublicē (solītās summas vai patiešām samaksātās summas).

Komisijas līdzdalība ir ierobežota, proti, tā ierosina indikatīvu vienotu standartu attiecībā uz datu publicēšanu un sniedz ES sabiedrībai saites uz dalībvalstu elektroniskajām adresēm Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnēs, kur tiek publicēti prasītie dati par ERAF un Kohēzijas fonda līdzekļu saņēmējiem. Minētie līdzekļi tiek izmantoti saskaņā ar dalīto pārvaldību, un par šīm saitēm un to saturu atbild tikai dalībvalstis, un tajās ir pieejama vadošo iestāžu sniegtā informācija. Atšķirības datu sniegšanā un to piekļuves nosacījumos neļauj tos pilnībā salīdzināt ES līmenī.

Pilnīgi visas dalībvalstis publicē obligāto informāciju (lai gan dažās teritoriālās sadarbības programmās šī prasība nav pilnībā ievērota), bet dažas dalībvalstis izvēlas publicēt arī papildu informāciju (piemēram, projektu mērķus, mērķgrupas Eiropas Sociālā fonda gadījumā utt.), tomēr spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā šāda prasība nav ietverta.

PROGRAMMU IZSTRĀDES UN IEVIEŠANAS PĀRREDZAMĪBA

1) Dalīta pārvaldība

Padomes Regulas Nr. 1083/2006 69. pantā ir paredzēts, ka „dalībvalsts un darbības programmas vadošā iestāde nodrošina informāciju par darbībām un līdzfinansētām programmām un to publicitāti. Informācijas mērķauditorija ir Eiropas Savienības pilsoņi un atbalsta saņēmēji, lai uzsvērtu Kopienas nozīmi un nodrošinātu fondu atbalsta pārskatāmību”.

Komisijas Regulas Nr. 1828/2006 sadaļā „Informācija un publicitāte” ir sīki noteikti publicitātes prasību aspekti. Visas struktūrfondu līdzfinansētās darbības programmas ir

jāietver Kkomunikācijas plānā, ko sagatavojusi vadošā iestāde vai dalībvalsts un kas iesniegts Komisijai komentāru sniegšanai un apstiprināšanai. Komunikācijas plānā nosaka katras darbības programmas veicināšanas pasākumus un to, kā jāīsteno ES norādījumi par redzamību. Komunikācijas plānā ietilpst Eiropas pārredzamības iniciatīvas obligātās prasības saistībā ar informācijas sniegšanu par saņēmējiem, lai gan starp Eiropas pārredzamības plānu un Komunikācijas plānu nepastāv formāla saistība. Veicot informēšanas pasākumus, par programmām atbildīgajām iestādēm ir jāpiedalās līdzekļu saņēmēju un iesaistīto iestāžu vadībā un apmācībā attiecībā uz programmu īstenošanu. Arī Komisija nodrošina vadību un apmācību, taču, lai palielinātu ietekmi, šī informācija ir jānodod tālāk līdzekļu saņēmējiem.

Īstenošanas regulā ir paredzēta ES saziņas darbinieku tīkla izveide, piešķirot tiem atbildību vadošās iestādes līmenī. Šajā sakarībā Eiropas Reģionālās attīstības fondam tika izveidots *INFORM* tīkls. Saskaņā ar ES līmenī nodrošina arī konsultatīva struktūra, kas ar Fondu koordinācijas komitejas (*COCOF*) starpniecību vairākas reizes gadā organizē sanāksmes. Tā uzlabo informācijas apmaiņu starp dažādiem struktūrfondu un stimulē valsts sadarbību, veicinot ES struktūrfondu sniegto atbalstu. Izmantojot šos tīklus un to partneru spiedienu, Komisija pieņem pieeju, kuras pamatā ir Eiropas pārredzamības iniciatīvas veicināšana, nevis uzspiešana vadošajām iestādēm, savukārt par publicēto datu precizitātes nodrošināšanu ir atbildīgas dalībvalstis.

Lai gan decentralizētā līdzekļu piešķiršanas sistēmā informācijas izplatīšana ir labas pārvaldības un uzraudzības būtisks elements, kas palīdz novērst problēmas un veicināt atbilstību, tomēr nav izveidota saikne starp datu pārredzamības iniciatīvu un biežāk reglamentēto un saistošo finanšu kontroli un revīziju.

2) Partnerība

Eiropas pārredzamības iniciatīvai būtu jārada būtiska ietekme uz pārredzamas partnerības noteikumiem programmas izstrādes procesa sākotnējos un turpmākajos posmos.

Partnerība un it īpaši pilsoniskās sabiedrības organizācijas iesaistīšana kohēzijas politikas programmas izstrādes sistēmā var palīdzēt no vairākiem darbības aspektiem. Pirmkārt, tā var uzlabot programmu atbilstību vajadzībām, efektīvāk savietojot stratēģijas ar politikas vajadzībām un palīdzot izpildīt un uzlabot nosacījumus, kuri jāņem vērā, proti, attiecībā uz vides aizsardzību, dzimumu līdztiesību, sociālo iekļaušanu, invalīdu vajadzībām utt. Otrkārt, tā var palielināt programmu efektivitāti, ļaujot vadošām iestādēm piekļūt vietējām zināšanām, ko izmanto darbību plānošanas uzlabošanai, tādējādi uzlabojot līdzekļu izmantojumu un projektu kvalitāti. Un, treškārt, tā var dot labumu atbildības uzlabošanā, jo partneri darbojas kā programmas informācijas pārnēsētāji un pavairotāji savai mērķauditorijai (tādējādi palielinot pārredzamību un nodrošinot vairāk informācijas) un liek programmu izpildītajām uzņemties atbildību par savu rīcību un sasniegtajiem rezultātiem. Tādējādi partnerība veicina sabiedrības līdzdalību atbalstītajos projektos un ES kohēzijas politikas leģitimitāti.

Padomes Regulā (EK) Nr. 1083/2006 ir noteikts, ka partnerībai ir jāaptver dažādi programmu izstrādes un ieviešanas posmi — sākot ar sagatavošanu, īstenošanu, uzraudzību un beidzot ar darbības programmu novērtēšanu. Tomēr, ja ņem vērā Regulas preambulu un konkrēto pantu par partnerības principu, partneri vai partnerība reglamentējošo dokumentu

funkcionālajās iedaļās ir pieminēti ļoti reti. Komisija nav sniegusi precīzas un oficiāli saistošas norādes vai vadlīnijas par to, kā partnerības princips būtu jāīsteno praksē. Faktiski tas ļauj iestādēm un dalībvalstīm interpretēt to, kā būtu jāīsteno 11. pants, tāpēc partnerības principa īstenošana balstās uz vietējām tradīcijām un ierasto praksi. Komisijas loma šķiet pārāk pasīva, piedaloties vien kā novērotājai.

Neraugoties uz plašo vienprātību attiecībā uz partnerības nozīmi programmu panākumu gūšanā un efektivitātē, pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir vairāk iesaistītas programmas izstrādes posmos nekā citos programmas pārvaldības posmos.

PĀRREDZAMĪBAS UZLABOŠANA, PIEŠKIROT ES FINANSĒJUMU LIELĀKIEM PROJEKTIEM

Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 41. pantu Komisijai ir pilnvaras apstiprināt vai noraidīt lielākus dalībvalstu iesniegtos projektus, t.i., darījumus, kuru izmaksas pārsniedz EUR 25 miljonus vides jomā vai EUR 50 miljonus citās jomās.

Informācijas publicēšana tiešsaistē par lielākiem projektiem, pirms tiek pieņemts lēmums par finansējuma piešķiršanu, ir ierasta prakse starptautiskās finanšu iestādēs, tostarp Eiropas Investīciju bankā un Pasaules Bankā. Par nožēlu Eiropas Komisija ir izņēmums. Nav neviena iemesla, lai tās pārredzamības standarti būtu zemāki par EIB standartiem. Reģionālās politikas ģenerāldirektorātam būtu jāizveido tīmekļa vietne, kurā būtu pieejams lielāko projektu saraksts, ņemot piemēru no EIB tīmekļa vietnes. Šajā tīmekļa vietnē būtu arī jānodrošina iespēja sniegt komentārus par šiem projektiem, lai Komisija gūtu labumu no dažādiem informācijas avotiem attiecībā uz iesniegtajiem projektiem, ļaujot tai pieņemt labākus un uz zināšanām balstītus lēmumus.